

Határozatok Tára

JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. április 7.¹

C-70/15. sz. ügy

**Emmanuel Lebek
kontra
Janusz Domino**

(a Sąd Najwyższy [legfelsőbb bíróság, Lengyelország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — A 34. cikk 2. pontja — A határozat ellen benyújtható jogorvoslat lehetőségének fogalma — 1393/2007/EK rendelet — 19. cikk — A jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés”

I – Bevezetés

1. A Bíróság ebben az évben már másodszor kap lehetőséget arra, hogy a 44/2001/EK rendelet² alapján mérlegelje azon kifogásokat, amelyekkel az alperes valamely bírósági határozat végrehajthatóságának megállapítása iránti kérelemmel szemben élhet. Míg a Meroni-ügy³ középpontjában a hivatkozott rendelet 34. cikkének 1. pontja szerinti közrendi kifogás áll, addig a jelen ügyben a joggyakorlat számára még jelentősebb 34. cikk 2. pontjáról van szó. E rendelkezés meghatározza, hogy milyen körülmények között akadályozhatják az eljárást megindító irat kézbesítésének hiányosságai az ítélet későbbi elismerését és végrehajthatóságának megállapítását valamely másik tagállamban.

2. A 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának eredete visszanyúlik a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményhez (a továbbiakban: Brüsszeli Egyezmény),⁴ de a rendelkezés normatív tartalma jelentősen megváltozott a Brüsszeli Egyezmény óta. A Brüsszeli Egyezmény értelmében ugyanis az eljárást megindító irat kézbesítésének hiányosságai még rendszeresen az annak alapján meghozott bírósági határozat elismerése ellen szóltak. A 44/2001/EK rendelet ellenben egyértelműen egy, a felperes számára kedvezőbb hozzáállást mutat. Abban az esetben ugyanis, ha az alperes a kérdéses határozat

1 — Eredeti nyelv: német.

2 — A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) jelen ügyben alkalmazandó változata, legutóbb módosította a 2008. október 22-i 1103/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 304., 80. o.).

3 — E tekintetben lásd a Meroni-ügyre vonatkozó indítványom (C-559/14, EU:C:2016:120).

4 — Lásd: a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL L 299., 32. o.) 27. cikkének 2. pontja.

meghozatalát követően megtámadhatta volna azt a határozathozatal helye szerinti tagállamban, de nem tette, e rendelet az elismerést kizáró okot még akkor sem veszi figyelembe, ha a határozathozatalt *megelőzően* az alperes számára például megfelelő időben való idézés hiányában lehetetlen volt a határozathozatal helye szerinti tagállamban a hatékony védelem.

3. A jelen jogvita ennyiben tovább cizellálja az elismerés mulasztási ítéletekkel kapcsolatos kazuisztikáját, mivel a Bíróság által itt megítélendő ügyben a határozathozatal helye szerinti tagállamban a határidő lejártá miatt már lehetetlen volt a jogorvoslat benyújtása, de ennyiben szóba jött a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás.

4. A jelen jogvita központi kérdése az, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja megköveteli-e az alperestől, hogy a végrehajthatóság valamely másik tagállamban való, későbbi megállapításának elkerülése érdekében először a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárásban érvényesítse a határozathozatal helye szerinti államban a nemzeti jogorvoslatot, és hogy erre adott esetben milyen határidők vonatkoznak.

II – Jogi háttér

5. A jelen ügy uniós jogi háttérét a 44/2001 rendelet és az 1393/2007/EK rendelet⁵ határozza meg.

A – A 44/2001 rendelet

6. A 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja szerint a határozat nem ismerhető el, amennyiben „a határozatot az alperes távollétében hozták, amennyiben az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot nem kézbesítették az alperes részére megfelelő időben [helyesen: megfelelő időben és módon] ahhoz, hogy védelméről gondoskodhasson, kivéve, ha az alperes elmulasztotta a határozatot megtámadó eljárás kezdeményezését [helyesen: a határozat ellen nem nyújtott be jogorvoslatot], annak ellenére, hogy lehetősége lett volna rá”.

7. A 44/2001 rendelet 45. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében „[a]z a bíróság, amelynél a 43.[...] cikk alapján jogorvoslatot nyújtottak be, kizárólag a 34. és 35. cikkben meghatározott okok egyike alapján utasíthatja el vagy vonhatja vissza a végrehajthatóságot megállapító határozatot”.

B – Az 1393/2007 rendelet

8. Az 1393/2007 rendelet (a továbbiakban: kézbesítésről szóló rendelet) a következőképpen határozza meg a hatályát:

„Ezt a rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni, amennyiben bírósági és bíróságon kívüli iratokat kell továbbítani az egyik tagállamból a másikba az utóbbiban történő kézbesítés céljából. [...](2) E rendeletet nem alkalmazható, ha az irat címzettjének címe ismeretlen.

[...]”

5 — A tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkezelés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. november 13-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 324., 79. o.).

9. A kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdése értelmében:

„Amennyiben e rendelet rendelkezései alapján idézést [helyesen: eljárást megindító iratot] vagy azzal egyenértékű iratot kézbesítés céljából egy másik tagállamba kellett továbbítani, és határozatot hoztak olyan alperessel szemben, aki nem jelent meg, a bíróság mentesítheti az alperest a jogorvoslati [helyesen: jogvesztő] határidő elmulasztásának következményei alól, amennyiben a következő feltételek teljesülnek:

- a) az alperes – önhibáján kívül – nem értesült időben az iratról ahhoz, hogy védekezést terjesszen elő, vagy a határozatról ahhoz, hogy jogorvoslattal élhessen; és
- b) az alperes védekezése a kereset érdemi részéről nem tűnik [helyesen: az alperes által előterjesztett jogalapok nem tűnnek] megalapozatlannak.

Mentesítésre [helyesen: jogvesztő határidő módosítására] irányuló kérelem csak észszerű határidőn belül nyújtható be azt követően, hogy az alperes tudomást szerzett a határozatról.

Minden tagállam a 23. cikk (1) bekezdésének megfelelően közölheti, hogy a kérelmet elutasítja [helyesen: a kérelem elfogadhatatlan], ha azt a közleményében megjelölt határidő lejártá után nyújtják be; ez a határidő azonban nem lehet rövidebb, mint a határozat keltétől [helyesen: meghozatalától] számított egy év.”

III – Az alapeljárás szerinti jogvita és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10. 2010. április 8-án a Tribunal de Grande Instance de Paris (párizsi elsőfokú bíróság, Franciaország) arra kötelezte az 1996 óta a Lengyel Köztársaságban lakó J. Dominót, hogy havonta fizessen tartásdíjat E. Lebek felperes részére. Az alperes J. Domino nem jelent meg a franciaországi bíróság előtt. Az eljárást megindító iratot ugyanis azért nem kézbesítették számára, mert a felperes téves párizsi címet adott meg az alperes kézbesítési címeként, ahol J. Dominónak semmit nem lehetett kézbesíteni.

11. J. Domino csupán 2011 júliusában értesült az ítélet létezéséről, amikor a Lengyel Köztársaságban kérelmezték végrehajthatóságának megállapítását, és a Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (jelenia górai regionális bíróság, Lengyelország) az ítélet másolatával együtt kézbesítette részére a végrehajthatóság megállapítása iránti kérelem másolatát. Mivel azonban a lengyelországi bírósági megállapítások⁶ szerint már lejárt a francia ítélet ellen benyújtható nemzeti jogorvoslat határideje, a kérelmező fellebbezését követően is eredménytelen maradt a lengyelországi végrehajthatóság megállapítása iránti első kérelem, és az illetékes lengyel bíróság a kérelem elutasításakor a 44/2001 rendelet 45. cikkével összefüggésben értelmezett 34. cikkének 2. pontjára hivatkozott.

12. 2012 májusában ezután a kézbesítésről szóló rendelet előírásai alapján ismét kézbesítették J. Domino részére a kérdéses ítéletet, és felszólították, hogy az ítélet kézbesítésétől számított két hónapon belül kérheti a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítést. A mentesítésre irányuló jogorvoslati lehetőségekről szóló e tájékoztatás tartalmi szempontból megfelel a francia Code de procédure civile (a polgári eljárásjogról szóló törvénykönyv) 540. cikkének. J. Domino mindazonáltal nem indított Franciaországban eljárást a jogvesztő határidő módosítása iránt, és a kérdéses ítélettel szemben sem terjesztett elő jogorvoslati kérelmet.

6 — A megengedhető jogorvoslatokat és az ezekre vonatkozó, az ítélet megelőző kézbesítése elmaradásától független elévülési okokat sajnos nem részletezi az előzetes döntéshozatal iránti kérelem (lásd: a kérelem, 7. o., IV. 1 pont).

13. Mindezek alapján ismét kérelmezték az ítélet Lengyel Köztársaságban való végrehajthatóságának megállapítását. E. Lebek kérelmező azzal érvelt, hogy a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesüléshez való jogra vonatkozó tájékoztatással együtt történő ismételt kézbesítéssel az alperesnek lehetősége nyílt megtámadni az ítéletet, de nem élt ezzel. A Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (wrocławai fellebbviteli bíróság) azonban nem adott helyt ezen érvelésnek, és 2013. május 27-i végzésével ismét elutasította az ítélet végrehajthatóságának megállapítása iránti kérelmet. Indokolásként kifejtette, hogy önmagában a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés kérelmezésének lehetősége nem tekinthető egyenértékűnek az ítélet elleni jogorvoslat 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja szerinti benyújtásának lehetőségével. E bíróság szerint az érintett ítélet e rendelkezés értelmében csak akkor támadható meg, ha az alperes részére a rendes jogorvoslati határidőn belül kézbesítették az ítéletet annak indokolásával és a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó tájékoztatással együtt.

14. A kérelmezőnek a kérdést előterjesztő bíróság előtt benyújtott felülvizsgálat iránti kérelme e végzés ellen irányul. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi különösen, hogy a jelen ügyben egyáltalán ki lehet-e indulni a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés lehetőségéből a Francia Köztársaság kézbesítésről szóló rendelet 23. cikkének (1) bekezdése szerinti közleményét követően, amelynek értelmében a határozat meghozatalától számított egy év lejárta – 2010 áprilisa – után elfogadhatatlan a jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem.

15. E körülményekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1. Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontját, hogy a jogorvoslati kérelem benyújtásának az ott említett lehetősége mind azt az esetet magában foglalja, ha a megfelelő jogorvoslati kérelem benyújtható a nemzeti jogban meghatározott határidőn belül, mind pedig azt az esetet, ha az említett határidő már lejárt, de kérelmezhető a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés, majd – miután e kérelemnek helyt adtak – a voltaképpeni jogorvoslati kérelem is benyújtható?
2. Úgy kell-e értelmezni az 1393/2007 rendelet 19. cikkének (4) bekezdését, hogy az kizárja a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását, vagy pedig úgy, hogy az alperes választhat, hogy az említett rendelkezés alapján nyújt-e be kérelmet, vagy a nemzeti jog megfelelő jogintézményét használja-e?

IV – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések értékelése

A – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

16. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontját, hogy a határozathozatal helye szerinti tagállamban a nemzeti jogorvoslati határidő lejártát követően akkor nem ellentétes azzal a végrehajthatóság megállapítása, ha az alperes a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárással ismét lehetőséget kapott jogorvoslat benyújtására.

17. A jelen eljárásban részt vevő tagállamok írásbeli nyilatkozatai, valamint az Európai Bizottság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel összefüggésben a 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának tág értelmezése mellett érvel.

18. Ennek megfelelően, ha a határozathozatal helye szerinti államban szóba jöhet a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés, akkor az alperesnek alapvetően kötelessége ilyen módon érvényesítenie az ítélet elleni jogorvoslat benyújtásának jogát, majd a jogvesztő határidő eredményes módosítását követően benyújtani a jogorvoslat iránti kérelmet a határozathozatal helye szerinti államban. Ellenkező esetben az alperesnek számolnia kell azzal, hogy a végrehajthatóság megállapítása iránti eljárásban valamely másik tagállamban nem hivatkozhat a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontjára. A szakirodalom és a tagállamok ítélkezési gyakorlatának⁷ egy része is ezt a tág, és az elismerést támogató szempontot látszik követni.

19. Ez az értelmezés azonban nem vezethető le szükségszerűen a rendelkezés szövegéből, amely ugyanis a „határozat ellen” benyújtott jogorvoslatokról szól. A jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás szigorúan véve nem ilyen jogorvoslat. Olyan helyzetekben, amelyekben figyelembe kell venni a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárást, az alperesnek már nincs minden további nélkül lehetősége önmagában a határozat ellen irányuló jogorvoslat benyújtására.

20. A rendszertani érvek sem szólnak szükségszerűen amellett, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló körülmények esetén az alperes feladata a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás megindítása, és ellenkező esetben meg kell tagadni tőle a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja szerinti elismerést kizáró okra való hivatkozást.

21. Különösen nem lehet ennek érdekében a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdésére hivatkozni, amely határon átnyúló kézbesítések esetén a megjelenést elmulasztó alperes tekintetében szabályozza a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítést. E rendelkezésből ugyanis nem vezethető le semmilyen utalás a 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának keretébe illeszkedő, jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás relevanciájára, amely – például a hivatkozott rendelet 26. cikkétől eltérően – nem mutat rendszerszempontrú kapcsolatot a kézbesítésről szóló rendelettel.

22. Egyrészt már a kézbesítésről szóló rendelet és a 44/2001 rendelet szóban forgó 34. cikke 2. pontjának hatálya sem fedi egymást teljes mértékben, mivel a 34. cikk olyan ítéletek elismerését kizáró okokkal is foglalkozik, amelyek esetében nem a kézbesítésről szóló rendelet alapján került sor a kézbesítésre. Másrészt gyakorlati szempontú értelmezés esetén a jelen ügyre nem alkalmazandó a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdése. A hivatkozott rendelkezés ugyanis kizárólag azokat az eseteket érinti, amelyekben az „e rendelet rendelkezései alapján idézést [helyesen: eljárást megindító iratot] [...] kézbesítés céljából egy másik tagállamba kellett továbbítani, és⁸ határozatot hoztak [...] az alperessel szemben”. A jelen ügyben nem lehet ebből kiindulni, mivel párizsi címre címezték az eljárást megindító iratot, és az eljárás franciaországi megindítása miatt egyáltalán nem merült fel a határon átnyúló kézbesítés. Így már hiányzik az első azon két együttes feltétel közül, amelyekre a 19. cikk (4) bekezdése szerinti jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésre vonatkozó szabályozás támaszkodik.

23. Még ha alkalmazandó is lenne a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdése, e rendelkezésből akkor sem lehet következtetni a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás megindításának kötelezettségére. A 19. cikk (4) bekezdése ugyanis olyan szabály, amely a címzett védelmére szolgál, és *annak kötelezővé tétele nélkül lehetővé teszi számára, hogy meghatározott feltételek mellett eljárást indíthasson a jogvesztő határidő módosítása iránt*. Ezzel a címzett esetleges azon érdekeit tartja szem előtt, hogy saját kezdeményezésre ismét felélessze a kézbesítési hiányossággal

7 — Lásd például: a német Bundesgerichtshof 2010. január 21-i végzése, IX ZB 193/07. sz., EuZW 2010., 478. o., 14. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

8 — Kiemelés tőlem.

érintett eljárást, és adott esetben elutasítsák a keresetet.⁹ A kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdéséből azonban nem lehet levonni azt a rendszerinti következtetést, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja keretében az alperes köteles megindítani a jogvesztő határidő módosítására irányuló ilyen eljárást, ellenkező esetben számolnia kell az ítélet végrehajthatóságának megállapításával.

24. Azon kérdés tekintetében, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja szerinti, a „határozat elleni jogorvoslat benyújtásának lehetősége” magában foglalja-e a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárást is, inkább a hivatkozott rendelet értelmét és célját kell vizsgálni. Mindeközben figyelembe kell venni, hogy a 44/2001 rendelet által követett cél a bírósági határozatok végrehajthatósága gyors és hatékony megállapításának lehetővé tétele, tiszteletben tartva mindeközben az alperes védelemhez való jogát.¹⁰ A Brüsszeli Egyezmény régi szabályozásával szemben ez főként azt a lehetőséget vonja meg tőle, hogy a végrehajthatóság megállapítására irányuló eljárásban visszaéljen az eljárást megindító irat elmaradt kézbesítésére való hivatkozással, ha a határozathozatal helye szerinti államban a jogvesztő határidő lejártáig minden további nélkül védekezni lehet a kérdéses határozattal szemben. Azonban sem a rendelkezés szövegéből, sem a rendelet preambulumbekkezdéseiből nem lehet egyértelműen arra következtetni, hogy a jogvesztő határidő lejártát követően ezen túlmenően köteles a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás megindítására is.

25. A tisztességes eljárás elve¹¹ szempontjából a megfontolások sokkal inkább az ellen szólnak, hogy átlépünk a 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának szövegén, és az e rendelkezés szerinti „jogorvoslat” fogalma alá vonjuk a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárást. Ha ugyanis a jogvesztő határidő lejártát követően az alperes köteles megindítani a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárást a határozathozatal helye szerinti államban, ellenkező esetben pedig a végrehajthatóság valamely másik tagállamban való megállapítása fenyegeti, ez ellentétes a felperes és az alperes közötti fegyveregyenlőség elvével, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlata¹² szerint lényeges eleme a tisztességes eljárásnak.

26. Mindez egyértelművé válik, felidézve, hogy az alperes, ha még a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja szerinti *jogvesztő határidő lejárt előtt* nyújtja be a jogorvoslati kérelmét, és ezzel a bíróság meghallgatja a határozathozatal helye szerinti államban, lényegében ugyanolyan helyzetben van, mint amelyben akkor lenne, ha megfelelő időben kézbesítik számára az eljárást megindító iratot, és részt vesz az elsőfokú eljárásban: pusztán egyetlen eljárás lefolytatásával összefüggésben keletkeznek adott esetben per- és ügyvédi költségei a határozathozatal helye szerinti államban, és a jogvita tárgya a végrehajtandó ítélet tárgyára korlátozódik.

27. Más a helyzet, ha az alperes csak *a jogvesztő határidő lejártát követően* értesül arról, hogy tudta nélkül ítéletet hoztak vele szemben. Mivel ekkor már nincs lehetősége minden további nélkül jogorvoslat benyújtására, az ítélet határozathozatal helye szerinti államban való megtámadása érdekében először élnie kell a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás lehetőségével, és ezt követően el kell indítania a megfelelő eljárást. Csak ezt követően – amennyiben helyt adtak a jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelemnek –, második lépésben nyújthat be az ítélet ellen jogorvoslatot. A 26. pontban vázolt helyzettel ellentétben tehát az alperest *két* eljárás (és az azokhoz kapcsolódó költség) terheli, amelyek tárgya ezen túlmenően jelentősen tágabb az ítélet tárgyánál, hiszen azon túlmenően értékelni kell a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés kérdését is. Ha figyelembe vesszük továbbá, hogy az eljárási és költséggel összefüggő bonyodalmak mellett felléphetnek például a megfelelő jogi képviselő felkutatásához és a fordítási

9 — Ilyen érdek állhat fenn például, ha valamely harmadik államban, vagy akár a határozathozatal helye szerinti államban a kézbesítésről szóló uniós rendelet szerint is hibásan lefolytatott eljárásban tartani lehet az alperes elleni, a kényszervégrehajtási intézkedésekhez hasonló hátrányos következményektől, vagy ha az alperes érdekében áll a jogvita gyors jogerős eldöntése, például azért, mert magára nézve kedvezőnek tartja az ügy kimenetelét, és számára hátrányos lenne az egyébként esetlegesen fenyegető új eljárás.

10 — E tekintetben lásd: ASML-ítélet (C-283/05, EU:C:2006:787, 20. és 24. pont).

11 — Ennek jelentősége tekintetében lásd: Apostolides-ítélet (C-420/07, EU:C:2009:271, 73. pont) és ASML-ítélet (C-283/05, EU:C:2006:787, 27. pont).

12 — Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet (C-305/05, EU:C:2007:383, 31. pont), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdése.

költségekhez hasonló, gyakorlati problémák is, akkor világossá válik, hogy az alperes egyértelműen rosszabb helyzetbe kerül a felperesnél azzal, hogy a jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás terheli a végrehajthatóság megállapításával szembeni védekezését. Ez különösen a jogban járatlan és kevésbé jómódú alperesek esetén igaz. Különösen viszonylag alacsony összegű kereseti követelések esetén azzal kell számolni, hogy a költségekkel összefüggő és eljárási bonyodalmak fenyegető hatására az ilyen alperesek inkább védekezés nélkül hajlanak a végrehajtás tűrésére azon további ügyvédi és eljárási költségek elkerülése érdekében, amelyek megtérülése a külföldi eljárások esetében gyakran – laikusok számára különösen – nehezen megítélhető.

28. Mindezekre tekintettel abból kell kiindulni, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának keretében a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítés kötelezettsége érzékenyen érinti a felek közötti fegyveregyenlőséget, amennyiben érdekei érvényesítése céljából az alperesnek további eljárás megindítására kell törekednie.

29. Elsődleges jogi szempontból továbbá a tisztességes eljárás elvével való összeütközéshez vezet a végrehajthatóság megállapításának megkönnyítése valamennyi olyan esetben, amikor az ítélelhozatal megelőzően nem biztosították az alperesnek a meghallgatáshoz való jogot. Ezzel összefüggésben általánosságban meg kell jegyezni, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontja jelenleg az EJEB vizsgálatának tárgyát képezi, amelynek nagytanácsa az Avotiņš kontra Lettország ügyben vélhetően hamarosan ítélezik annak EJEE 6. cikkel való összeegyeztethetőségéről. A hivatkozott ügyben is olyan határozat végrehajthatóságának megállapításáról van szó, amelynek meghozatala előtt nem hallgatták meg az alperest, és amely ellen nem nyújtott be jogorvoslatot. Jóllehet a 2014-ben minimális többséggel meghozott EJEB tanácsi ítélet¹³ ebben az ügyben végső soron még az EJEE 6. cikkel összeegyeztethetőnek találta a 44/2001 rendelet 34. cikke 2. pontjának szabályozását és a végrehajthatóságot, hangsúlyozta azonban, hogy a fellebbező alperes üzleti szempontból nem volt tapasztalatlan. Az EJEB által a hivatkozott ügyben kialakított, szigorúan az ügy tényállásához illeszkedő gondolatmenet, amely nemleges választ ad az EJEE 6. cikkének megsértésére, lehetőséget ad annak feltételezésére, hogy határozata talán másképpen alakult volna egy üzleti szempontból tapasztalatlan alperes esetében.

30. Még ha az EJEB által vizsgált tényállás nem is egyezik minden pontjában a jelen üggyel, az Avotiņš kontra Lettország ügyben hozott döntését akkor is legalább figyelmeztetésként kell értékelni a tekintetben, hogy körültekintően kell eljárni a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontjában szereplő, elismerést kizáró okok értelmezése során, és – a bírósági határozatok szabad mozgása biztosításának elve mellett – nem szabad szem elől téveszteni az alperes jogos érdekét. Ez azt jelenti, hogy a szabályozás kötelező tartalmán túl nem szabad akadályozni az alperest az elismerést kizáró okokra való hivatkozásban.

31. Ennek megfelelően nem várható el a nem megfelelő időben értesített alperestől, hogy a jogvesztő határidők lejártát követően először egy jogvesztő határidő módosítására irányuló eljárás útján érvényesítse a jogorvoslat lehetőségét, mert ellenkező esetben nem hivatkozhat az elismerést kizáró okokra. A hivatkozott rendelkezés értelmében olyan helyzetben, amelyben a jogvesztő határidő már lejárt akkor, amikor az alperes értesül az őt érintő határozatról, sokkal inkább abból kell kiindulni, hogy az alperesnek nem volt lehetősége jogorvoslat benyújtására a határozat ellen.

32. Ezért az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy a jogorvoslat benyújtásának ott említett lehetősége csupán azt az esetet foglalja magában, hogy a megfelelő jogorvoslat benyújtható a nemzeti jogban meghatározott határidőn belül, azt az esetet azonban nem, hogy az említett határidő már lejárt, de jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem nyújtható be, majd – miután e kérelemnek helyt adtak – a voltaképpeni jogorvoslat is benyújtható.

13 — EJEB, Avotiņš kontra Lettország ítélet (CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, különösen az 51. és az azt követő pontok); e tekintetben lásd: a Meroni-ügyre vonatkozó indítványom 39. pontja.

B – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdéstről

33. A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével lényegében azt kívánja megtudni, hogy úgy kell-e értelmezni a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdését, hogy az kizárja a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását, vagy úgy, hogy az alperes választhat, hogy vagy benyújtja az e rendelkezés szerinti kérelmet, vagy alkalmazza a nemzeti jog megfelelő jogintézményét.

34. Bevezetéképpen emlékeztetni kell arra, hogy a kézbesítésről szóló rendelet kérdéses rendelkezése, ahogyan a fenti 22. pontban kifejtettem, nem tűnik alkalmazhatónak a jelen ügyre, mivel hiányzik az eljárást megindító irat határon átnyúló kézbesítése. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés megválaszolása ezért csak arra az esetre vonatkozik, ha a Bíróság a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikke (4) bekezdésének jelen ügyre való alkalmazandóságából indul ki.

35. Erre az esetre megállapítandó, hogy a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkét akkor kell alkalmazni, ha az „e rendelet rendelkezései” szerinti külföldi kézbesítés esetén az alperes elmulasztotta a megjelenést. A 19. cikk (1) bekezdése első lépésben alapvetően előírja az eljárás felfüggesztését annak bizonyításáig, hogy az eljárást megindító iratot ténylegesen kézbesítették az alperes számára. A 19. cikk (2) bekezdése tartalmazza az ezen elv alóli kivételeket, amelyek lehetővé teszik az eljárás folytatását. A 19. cikk (4) bekezdése tartalmazza végül a jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem szabályozását, amely „ésszerű határidőn belül nyújtható be azt követően, hogy az alperes tudomást szerzett a határozatról”, méghozzá olyan alperes javára, aki önhibáján kívül nem értesült az eljárás megindító iratról, és ezért nem terjeszthetett elő védekezést, ennek ellenére elmarasztalták. A kézbesítésről szóló rendelet 19. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése a tagállamokra bízva a jogorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő meghatározását, amely azonban legkorábban csak a „határozat keltétől [helyesen: meghozatalától] számított egy év” elteltével járhat le.

36. A Francia Köztársaság egyéves határidőt biztosító megfelelő közleményt nyújtott be, és ezzel kimerítő jelleggel szabályozta a jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem határidejét *a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdése által szabályozott esetekre*. Ez a szabályozás nem biztosít teret az esetlegesen ettől eltérő, a Code de procédure civile (a polgári eljárásjogról szóló törvénykönyv) 540. cikkéhez hasonló nemzeti jogi rendelkezések párhuzamos fennállásának, amely az ítélet kézbesítésének dátumához köti a jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem benyújtásának határidejét, nem pedig – a kézbesítésről szóló rendelethez hasonlóan – a „határozat keltéhez [helyesen: meghozatalához]”. Igaz, hogy a Bizottsággal egyet kell érteni abban, hogy a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésnek a kézbesítésről szóló rendelet szerinti szabályozása egyedi esetben hátrányosabban érintheti az alperest a nemzeti jognál, de ez ennyiben a Francia Köztársaság által benyújtott, az egyéves határidőt tartalmazó közlemény elkerülhetetlen következménye, és ezért úgy kell tekinteni, hogy ez felel meg e tagállam akaratának.

37. Így tehát, amennyiben irányadónak tekintendő a 19. cikk (4) bekezdése, azt a választ kell adni az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre, hogy a kézbesítésről szóló rendelet 19. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az kizárja a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását.

V – Véggövetkeztetések

38. Mindezek alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

A 44/2001 rendelet 34. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy a jogorvoslat benyújtásának ott említett lehetősége csupán azt az esetet foglalja magában, hogy a megfelelő jogorvoslat benyújtható a nemzeti jogban meghatározott határidőn belül, azt az esetet azonban nem, hogy az említett határidő már lejárt, de jogvesztő határidő módosítására irányuló kérelem nyújtható be, majd – miután e kérelemnek helyt adtak – a voltaképpeni jogorvoslat is benyújtható.

Az 1393/2007 rendelet 19. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az az 1393/2007 rendelet hatályán belül kizárja a jogvesztő határidő elmulasztásának következményei alóli mentesítésre vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések alkalmazását.